

ЛІТЕРАТУРА:

1. Про затвердження Правил державної реєстрації актів цивільного стану в Україні затв. Наказом М-ва юстиції України від 18.10.2000 р. № 52/5 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0719-00#Text> (дата звернення 06.04. 2022)
2. Про забезпечення реєстрації новонародженої дитини в умовах воєнного стану: затв. наказом М-ва охорони здоров'я України від 04.03.2022 р. № 407 URL: <https://moz.gov.ua/article/ministry-mandates/nakaz-moz-ukraini-vid-04032022--407-pro-zabezpechennja-reestracii--novonarodzhenoi-ditini-v-umovah-voennogo-stanu> (дата звернення 06.04. 2022)
3. Деякі питання реалізації прав, свобод і законних інтересів фізичних та юридичних осіб : Постанова Кабінету Міністрів від 28 лютого 2022 р. № 165 URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/deyaki-pitannya-realizaciyi-prav-svobod-i-zakonnih-interesiv-fizichnih-ta-yuridichnih-osib-165-280222> (дата звернення 06.04. 2022)
4. Деякі питання державної реєстрації шлюбу в умовах воєнного стану: Постанова Кабінету Міністрів від 07 березня 2022 р. № 213 URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/deyaki-pitannya-derzhavnoyi-reyestraciyi-shlyubu-v-umovah-voennogo-stanu-213> (дата звернення 06.04. 2022)
5. Болгар О. В. До адміністративно-правового регулювання державної реєстрації актів цивільного стану. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2021. Вип. 6. С. 55-61.

УДК 347.65

Лукашевич-Крутник І. С.

*д.ю.н., професор,
завідувач кафедри цивільного права і процесу,
Західноукраїнський національний університет*

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ СПАДКОВИХ ВІДНОСИН В УМОВАХ ВІЙНИ В УКРАЇНІ

Питання спадкового права завжди були і залишаються в центрі уваги держави і суспільства, законодавця та науковців, пересічних громадян, оскільки спадкування тією чи іншою мірою стосується кожного.

Загалом спадкове право є однією із найбільш сталих книг Цивільного кодексу України [1], оскільки норми спадкового права апробовані багаторічною практикою. Тому зрозумілою є позиція законодавця, який у зв'язку з введенням військового стану на території України і потребою врегулювання спадкових

відносин згідно з вимогами сьогодення не почав вносити необхідні зміни в положення кодифікованого акту цивільного законодавства. Регулювання спадкових відносин в умовах війни в Україні здійснено шляхом прийняття підзаконних нормативно-правових актів.

Перша зміна в правове регулювання спадкових відносин стосується перебігу строку для прийняття спадщини. Так, право на спадкування виникає у день відкриття спадщини, що є днем смерті особи або днем, з якого вона оголошується померлою. За загальним правилом, для прийняття спадщини чи відмови від спадщини встановлюється строк у шість місяців, який починається з часу відкриття спадщини. Але відповідно до п. 3 Постанови Кабінету Міністрів України «Деякі питання нотаріату в умовах воєнного стану» від 28 лютого 2022 р. № 164 [2] зі змінами, внесеними Постановою Кабінету Міністрів України від 06 березня 2022 № 209 [3] на час дії воєнного стану перебіг строку для прийняття спадщини зупиняється.

Воєнний стан в Україні запроваджено Указом Президента України № 64/2022 з 5:30 24 лютого 2022 року [4]. Якщо спадщина відкрилась до початку запровадження воєнного стану і строк для прийняття спадщини не закінчився на момент запровадження воєнного стану, то строк для прийняття спадщини зупиняється і буде продовжений після припинення воєнного часу.

Тобто, якщо спадщина відкрилася до 24 лютого 2022 року і шестимісячний строк не сплив у цей день, спадкоємець може звернутися до нотаріуса із заявою про прийняття спадщини протягом періоду, на який в державі введено воєнний стан, а також після його відміни, протягом строку, що залишався станом на 24 лютого 2022 року із встановлених шести місяців.

Другою зміною є введення особливостей оформлення спадщини на період дії воєнного стану. 19 березня 2022 року набрав чинності наказ Міністерства юстиції України від 11 березня 2022 року № 1118/5 «Про затвердження Змін до деяких нормативно-правових актів у сфері нотаріату» [5], яким, зокрема, внесено зміни до Порядку вчинення нотаріальних дій нотаріусами України, затвердженого наказом Міністерство юстиції України від 22 лютого 2012 року № 296/5 [6]. Так, в умовах воєнного або надзвичайного стану спадкова справа заводиться за зверненням заявника будь-яким нотаріусом України, незалежно від місця відкриття спадщини (останнє місце проживання спадкодавця, а якщо місце проживання спадкодавця невідоме, місцем відкриття спадщини є місцезнаходження нерухомого майна або основної його частини, а за відсутності нерухомого майна - місцезнаходження основної частини рухомого майна). Тобто, якщо спадщина відкрилася в місці, до якого складно або неможливо дістатися, для прийняття спадщини спадкоємець може звернутися до нотаріуса за місцем свого проживання чи перебування.

По-третє, врегульовано питання вчинення нотаріальних дій в умовах воєнного або надзвичайного стану за відсутності доступу до Спадкового реєстру. Так, в Порядок вчинення нотаріальних дій нотаріусами України, затверджений наказом Міністерство юстиції України від 22 лютого 2012 року № 296/5 [6], внесено наступні зміни:

- умовах воєнного або надзвичайного стану за відсутності доступу до Спадкового реєстру нотаріальне посвідчення заповіту, внесення змін до нього та його скасування здійснюються без використання цього реєстру з подальшим внесенням до нього відповідних відомостей протягом п'яти робочих днів з дня відновлення такого доступу;

- в умовах воєнного або надзвичайного стану за відсутності доступу до Спадкового реєстру нотаріус заводить спадкову справу без використання цього реєстру та перевіряє наявність заведеної спадкової справи, спадкового договору, заповіту протягом п'яти робочих днів з дня відновлення такого доступу;

- якщо за результатами перевірки відомостей Спадкового реєстру встановлено наявність раніше заведеної спадкової справи, заведена без використання Спадкового реєстру спадкова справа передається до нотаріуса, яким раніше заведено спадкову справу, в порядку, передбаченому чинним законодавством. Якщо наявність такої справи не встановлено, здійснюється реєстрація спадкової справи в Спадковому реєстрі;

- забороняється видача свідоцтва про право на спадщину у спадковій справі, заведеній без використання Спадкового реєстру, до її реєстрації у Спадковому реєстрі.

Відповідні зміни знайшли своє відображення і в п. 1.8 Положення про Спадковий реєстр, затвердженого наказом Міністерства юстиції України від 7 липня 2011 року № 1810/5, де зазначається: «В умовах воєнного або надзвичайного стану за відсутності доступу до Спадкового реєстру реєстрація відомостей про заповіти, зміни до них, скасування заповітів, заведені спадкові справи, спадкові договори, зміни до них, розірвання спадкових договорів, видані свідоцтва про право на спадщину та їх дублікати проводиться протягом п'яти робочих днів з дня відновлення такого доступу» [7].

ЛІТЕРАТУРА:

1. Цивільний кодекс України: Закон України від 16 січня 2003 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text> (дата звернення: 20.04.2022 р.)

2. Деякі питання нотаріату в умовах воєнного стану: Постанова Кабінету Міністрів України від 28 лютого 2022 р. № 164.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/164-2022-%D0%BF#Text> (дата звернення: 20.04.2022 р.)

3. Зміни, що вносяться до постанови Кабінету Міністрів України від 28 лютого 2022 р. № 164: Постанова Кабінету Міністрів України від 06 березня 2022 р. № 209. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/209-2022-%D0%BF#n2> (дата звернення: 20.04.2022 р.)

4. Про введення воєнного стану в Україні: Указ Президента України № 64/2022 від 24 лютого 2022 року. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/642022-41397> (дата звернення: 20.04.2022 р.)

5. Про затвердження Змін до деяких нормативно-правових актів у сфері нотаріату: Наказ Міністерства юстиції України від 11 березня 2022 року № 1118/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0325-22#Text> (дата звернення: 20.04.2022 р.)

6. Порядок вчинення нотаріальних дій нотаріусами України: Наказ Міністерство юстиції України від 22 лютого 2012 року № 296/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0282-12#Text> (дата звернення: 20.04.2022 р.)

7. Положення про Спадковий реєстр: Наказ Міністерства юстиції України від 7 липня 2011 року № 1810/5 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0831-11#Text> (дата звернення: 20.04.2022 р.)

УДК 347.1.

Майка Н. В.

*к.ю.н., ст. викладач кафедри
цивільного права та процесу,*

Західноукраїнський національний університет

ОБОВ'ЯЗКОВА ВАКЦИНАЦІЯ ЯК ПОРУШЕННЯ ПРАВ ДИТИНИ

Вакцинація є одним з найуспішніших та ефективніших медико-санітарних заходів, які винайшла цивілізація. В Україні обов'язкова вакцинація здійснюється проти десяти хвороб [1]. Обов'язкова рутинна вакцинація захищає дитину від 10 небезпечних інфекційних хвороб. До 12 років діти в Україні мають отримати щеплення: від гепатиту В (три дози, завершений курс вакцинації); туберкульозу (1 доза, завершений курс); кору, паротиту, краснухи (2 дози, завершений курс); дифтерії, правця (5 доз); кашлюка (4 дози,